

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.006.04.2015
P/15/033

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/15/033 – Zarządzanie obiektami mostowymi i przepustami przez administrację drogową
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
<i>Kontroler</i>	Piotr Kręt, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95122 z dnia 1.04.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miejski Trzcianki
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Krzysztof Władysław Czarnecki, Burmistrz Trzcianki (dowód: akta kontroli str. 4-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ działania zarządcy dróg gminnych na terenie Gminy Trzcianka, którym jest Burmistrz, w zakresie zarządzania obiektami mostowymi i przepustami w ciągu tych dróg, w latach 2014-2015².

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie minionych trzech lat wyniki kontroli stanu technicznego obiektów mostowych nie były wykorzystywane do planowania zadań remontowych i modernizacyjnych, co spowodowało znaczną degradację dwóch obiektów mostowych (obiekt mostowy znajdujący się w Trzciance w przy ul. Wiosny Ludów oraz obiekt mostowy znajdujący się w miejscowości Górnica w ciągu drogi dojazdowej do działki nr 207). Skutkiem tego, obiekty te, według aktualnej oceny uprawnionych inżynierów budownictwa w zakresie specjalności mostowej, wykazują istotne uszkodzenia obniżające ich przydatność użytkową (okres ich bezpiecznej eksploatacji może ulec skróceniu).

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły ponadto nieopracowania planu rozwoju sieci dróg oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich, a także nierzetelnego prowadzenia ewidencji obiektów mostowych i przepustów, która nie obejmowała trzech istniejących w ciągu dróg gminnych obiektów mostowych oraz dwóch przepustów o świetle otworu większym niż 150 cm.³ Gmina nie wystąpiła do Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z wnioskiem o nadanie obiektom mostowym jednolitych numerów inwentarzowych, a także nie przekazała temu organowi sprawozdań z informacją o sieci dróg. Księgi rachunkowe nie

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Ocena dotyczy okresu przed rozpoczęciem kontroli NIK, tj. przed dniem 20 marca 2015 r.

³ Obowiązek prowadzenia i zakres takiej ewidencji określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz. U. Nr 67, poz. 582); dalej: „rozporządzenie w sprawie ewidencji dróg i mostów”.

zawierały rzeczywistych danych o stanie majątku Gminy, gdyż w ewidencji środków trwałych nie ujęto danych o obiektach mostowych stanowiących własność Gminy.

III. Wyniki kontroli

1. Wykonywanie działań planistycznych dotyczących rozwoju, finansowania budowy, przebudowy, remontu oraz utrzymania i ochrony drogowych obiektów mostowych i przepustów.

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina Trzcianka nie posiadała projektu planu rozwoju sieci dróg, w tym odcinków obejmujących drogowe obiekty inżynierskie, jak też planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich.

(dowód: akta kontroli str. 33-37)

1.2. W 2014 r., w budżecie Gminy na wydatki związane z utrzymaniem obiektów mostowych zaplanowano 40,3 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 32,9 tys. zł, z czego 22,3 tys. zł przeznaczono na naprawę przepustów oraz 2,5 tys. zł na przeprowadzenie kontroli okresowych obiektów mostowych. Ponadto, kwotę 8,1 tys. zł pierwotnie zaplanowaną na utrzymanie mostów i przepustów przeznaczono na wykonanie prac niezwiązanych z utrzymaniem tego rodzaju obiektów (m.in. naprawy chodników, studnie odwadniające). W 2015 r. na bieżące wydatki związane z utrzymaniem przepustów i obiektów mostowych zaplanowano 30 tys. zł, z czego w I kwartale 2015 r. wydatkowano 0,7 tys. zł na naprawę jednego przepustu.

(dowód: akta kontroli str. 42, 247-281, 283, 288-297)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz, będący zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 4 ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁴ zarządcą dróg gminnych, nie opracował projektu planu rozwoju tych dróg. Obowiązek taki nałożony został na zarządcę drogi w art. 20 pkt 1 tej ustawy. Burmistrz wyjaśnił, że planowana budowa dróg na terenie Gminy wynika z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 35)

NIK wskazuje, że informacje zamieszczone w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym (ustalającym zadania drogowe do 2013 r.) nie stanowią realizacji obowiązku, o którym mowa we wskazanym wyżej przepisie ustawy o drogach publicznych. Wynika to głównie z różnej funkcji tych dokumentów. Wieloletni Plan Inwestycyjny jest instrumentem przede wszystkim racjonalizującym gospodarkę finansową gminy, a określony w art. 35 ust. 1 ustawy o drogach publicznych plan rozwoju sieci drogowej ma służyć przeznaczaniu w planach zagospodarowania przestrzennego województwa i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiedniego pasa terenu pod przyszłą budowę dróg (ust. 2)⁵.

2. Burmistrz nie opracował projektu Planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich. Obowiązek sporządzenia przez zarządcę dróg takiego planu wynika z art. 20 pkt 2 ustawy o drogach publicznych.

⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 460 (dalej „ustawa o drogach publicznych”)

⁵ Patrz komentarz do art. 35 ustawy o drogach publicznych, autorstwa Renaty Strachowskiej; wydawnictwo ABC 2012 r.

Burmistrz wyjaśnił, że nie opracował ww. planu, ale corocznie ujmował w budżecie środki finansowe na bieżące utrzymanie przepustów, w ramach których są finansowane budowy, przebudowy, remonty, utrzymanie i ochrona drogowych obiektów inżynierskich.

(dowód: akta kontroli str. 35)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie nieopracowanie przez zarządcę dróg gminnych planu rozwoju tych dróg oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich.

2. Wykonywanie zadań w zakresie prowadzenia wymaganej przepisami ewidencji obiektów inżynierskich i sporządzania informacji ich dotyczących.

Opis stanu faktycznego

2.1. Stosownie do art. 20 ustawy o drogach publicznych, do obowiązków zarządcy drogi należy m.in. prowadzenie ewidencji obiektów mostowych i przepustów oraz udostępnianie jej na żądanie uprawnionym organom. Ewidencja ta, w odniesieniu do gminnych obiektów mostowych i przepustów, powinna zawierać m.in.: książki obiektów mostowych, wykaz obiektów mostowych oraz wykaz przepustów. Urząd prowadził książki obiektów mostowych odrębnie dla każdego z sześciu obiektów mostowych, według wzoru określonego w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg i mostów. Urząd nie prowadził kart obiektów mostowych ze względu na parametry posiadanych obiektów mostowych (dla obiektów o rozpiętości przęsła mniejszej niż 20 m oraz długości nieprzekraczającej 50 m prowadzenie ww. kart nie było wymagane⁶).

W 2004 r. zakupiono program do ewidencji dróg ([...]⁷), jednak ze względu na zmianę w 2014 r. systemu informatycznego, dokumentacja obiektów mostowych w 2015 r. prowadzona była bez użycia tej aplikacji.

(dowód: akta kontroli str. 35, 81-97, 358-492)

2.2. W latach 2014-2015 (I kwartał) do Urzędu nie wpłynęły powiadomienia o zamiarze dokonania przejazdu pojazdów nienormatywnych przez odcinki dróg gminnych, na których zlokalizowane były obiekty mostowe. Z informacji uzyskanych od Komendanta Powiatowego Policji w Czarnkowie oraz Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego w Poznaniu wynikało, że funkcjonariusze tych służb w trakcie przeprowadzania czynności służbowych nie ujawnili przypadków wykonywania przewozów nienormatywnych przez obiekty mostowe Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 38-42, 74-77)

2.3. Żadnemu z sześciu posiadanych przez Gminę obiektów mostowych nie został nadany jednolity numer inwentarzowy (JNI). Nie zostały także ustalone numery ewidencyjne przepustów.

(dowód: akta kontroli str. 33-37, 43-46)

2.4. W latach 2014-2015 nie zostały sporządzone i przekazane Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA), informacje o sieci dróg publicznych na terenie Gminy w latach 2013 i 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 33-37, 43-46)

2.5. Zarządzaniem i nadzorowaniem dróg i obiektów gminnych, prowadzeniem i aktualizowaniem wymaganej dokumentacji ewidencyjnej, ustalaniem rzeczowych

⁶ Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg i mostów.

⁷ nazwa handlowa

potrzeb remontowych oraz prowadzeniem inwestycji drogowych zajmował się Inspektor ds. budowy i remontu dróg zatrudniony w Referacie Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury Komunalnej Urzędu. Od 16 sierpnia 2000 r. na stanowisku tym zatrudniona była osoba legitymująca się dyplomem ukończenia studiów wyższych, inżynierskich w zakresie eksploatacji pojazdów samochodowych oraz magisterskich ekonomicznych.

(dowód: akta kontroli str. 47-54)

Realizacja zadań Referatu Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury Komunalnej w zakresie zapewnienia stanu technicznego obiektów mostowych i przepustów, nie była przedmiotem audytu wewnętrznego lub odrębnej kontroli wewnętrznej.

(dowód, akta kontroli str.151-182)

2.6. Sieć dróg gminnych obejmowała 119 odcinków dróg o łącznej długości 162,13 km. W ciągach dróg którymi zarządzał Burmistrz znajdowało się sześć obiektów mostowych⁸ o łącznej długości 55,60 metrów (z tego trzy mosty znajdowały się w ciągu dróg publicznych⁹ oraz trzy w ciągu dróg nieposiadających statusu dróg gminnych.) oraz ok. 40 przepustów (z czego dwa posiadały światło otworu przekraczające 150 cm).

(dowód: akta kontroli str.19-32, 358-492)

W ewidencji środków trwałych stanowiących własność Gminy nie ujęto wartości obiektów mostowych zlokalizowanych w ciągach dróg gminnych. Urząd nie posiadał informacji na temat wartości tych obiektów. W ewidencji ujęto jeden przepust o wartości początkowej 5,5 tys. zł (wartość umorzeniowa 1,9 tys. zł¹⁰).

(dowód: akta kontroli str. 38-42, 230-246)

Z ustaleń kontroli wynika, że dla pięciu obiektów mostowych nie ustalono ich aktualnej nośności użytkowej (w tym trzech w ciągu dróg gminnych). Ustaloną nośność użytkową 30 KN, posiadał tylko jeden obiekt mostowy (na odcinku drogi Dojazd do działki 207), znajdujący się w ciągu drogi wewnętrznej (niemającej statusu drogi gminnej). W wyniku kontroli okresowej przeprowadzonej w 2014 r. nie wydano zaleceń w sprawie wprowadzenia ograniczeń ruchu na ww. obiektach mostowych (w zakresie dopuszczalnego ciężaru pojazdów lub szerokości jezdni).

(dowód: akta kontroli str. 358-492)

2.7. W latach 2010-2015 Gmina nie występowała o dofinansowanie środkami funduszy unijnych lub subwencji drogowej zadań związanych z przebudową obiektów mostowych będących jej własnością.

(dowód: akta kontroli str. 38-42)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ewidencja obiektów mostowych, której obowiązek prowadzenia przez zarządcę dróg wynika z art. 10 ust. 11 oraz art. 20 pkt 9 ustawy o drogach publicznych, formą i zakresem nie odpowiadała wzorowi określonemu w rozporządzeniu w sprawie ewidencji dróg i mostów. Ewidencja ta, wbrew wymaganiom określonym w § 15 ust. 1 tego rozporządzenia nie zawierała wykazów trzech obiektów mostowych oraz dwóch przepustów o świetle otworu większym niż 150 cm, znajdujących się w ciągu dróg gminnych.

⁸ Mosty jednoprzęsłowe o rozpiętości od 2,7 m do 6,3 m. Stan techniczny ww. obiektów przedstawiono w punkcie 4.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁹ W Trzciance przy ul. Wiosny Ludów, ul. Kasprzowicza, ul. Chełmońskiego.

¹⁰ Na dzień 16 kwietnia 2015 r.

Ponadto, dla żadnego z przepustów znajdujących się w ciągu dróg gminnych Burmistrz nie ustalił numeru ewidencyjnego. Tryb i sposób ustalania takiego numeru określa § 7 rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg i mostów¹¹. Urząd nie posiadał wiedzy o dokładnej liczbie przepustów znajdujących się w ciągu dróg gminnych.

Burmistrz Trzcianki wyjaśnił, że zostaną nadane numery ewidencyjne oraz sporządzone będą wykazy obiektów mostowych i przepustów zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem.

Inspektor ds. budowy i remontu dróg, do którego obowiązków należało wykonywanie zadań zarządcy dróg gminnych podał, że stosownej ewidencji nie prowadził w związku z realizacją innych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 35, 45-46, 52)

2. Stosownie do art. 10 ust. 9 ustawy o drogach publicznych, na podstawie zgłoszeń przekazanych przez zarządców dróg, Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) nadaje obiektom mostowym jednolite numery inwentarzowe. Burmistrz, ani osoba wykonująca zadania zarządcy drogi nie wystąpili do GDDKiA o nadanie jednolitego numeru inwentarzowego dla żadnego z trzech obiektów mostowych zlokalizowanych w ciągu dróg gminnych (numerów JNI nie posiadały także mosty położone w ciągu dróg wewnętrznych gminy). Inspektor ds. budowy i remontu dróg wyjaśnił, że nie wystąpił o nadanie JNI z powodu „złej interpretacji przepisów”.

(dowód: akta kontroli str. 35, 45)

3. Burmistrz nie sporządzał i nie przekazywał do GDDKiA informacji o sieci dróg publicznych, która powinna zawierać także dane o obiektach mostowych. Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach¹², zarządcy dróg gminnych sporządzają informacje dla celów statystycznych poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza danych o sieci dróg publicznych i przekazują je GDDKiA raz w roku w terminie do końca pierwszego kwartału, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

Burmistrz Trzcianki wyjaśnił, że w związku z porządkowaniem i systematycznym włączaniem dróg posiadanych przez gminę do kategorii dróg publicznych, powyższe sprawozdania będą przekazywane do GDDKiA od roku 2016.

(dowód: akta kontroli str. 35, 45)

4. Księgi rachunkowe w zakresie ewidencji środków trwałych (obiekty mostowe) prowadzono z naruszeniem art. 24 ust. 2 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³. W księgach rachunkowych i ewidencji środków trwałych Gminy, nie ujęto żadnego z sześciu obiektów mostowych stanowiących majątek Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 232-246)

W wyjaśnieniach Burmistrz podał, że w związku z brakiem wyceny obiektów mostowych nie zostały one ujęte w ewidencji księgowej.

(dowód: akta kontroli str. 35)

Skarbnik Gminy wyjaśniła, że obiekty mostowe znajdujące się na terenie gminy zostały przejęte od Skarbu Państwa w drodze komunalizacji łącznie z drogami, na których są one usytuowane, a w decyzjach komunalizacyjnych wskazany był jedynie numer działki z dopiskiem „droga” (bez wskazania urządzeń lub budowli tam

¹¹ Numer taki składa się z jednolitego wyróżnika województwa, numeru drogi w formacie sześciocyfrowym oraz numeru przepustu w formacie zapisu pięciocyfrowego.

¹² Dz. U. Nr 67, poz. 583 (dalej: rozporządzenie w sprawie trybu sporządzania informacji).

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

usytuowanych). Skarbnik Gminy podała również, że obiekty mostowe zostaną ujęte w ewidencji środków trwałych i księgach rachunkowych po dokładnym ustaleniu danych niezbędnych do ich prawidłowego ujęcia.

(dowód: akta kontroli str. 298-299)

Ocena cząstkowa Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie prowadzenie wymaganej przepisami ewidencji kontrolowanych obiektów inżynierskich i nie sporządzanie informacji ich dotyczących.

3. Działania prewencyjne w zakresie przeprowadzenia okresowych kontroli obiektów mostowych i przepustów.

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2012 – 2014 sześć obiektów mostowych i dwa przepusty o średnicy przekraczającej 150 cm zlokalizowane w ciągu dróg gminnych poddano odrębnym kontrolom okresowym, polegającym na sprawdzeniu ich stanu technicznego oraz przydatności do użytkowania.

Kontrole te przeprowadziły osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane umożliwiające dokonywanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych oraz legitymujące się aktualnym, w czasie przeprowadzania kontroli, wpisem na listę członków okręgowej izby inżynierów budownictwa.

Kontrole stanu technicznego oraz przydatności obiektów do użytkowania w zakresie przewidzianym w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane (kontrola wykonywana raz na 5 lat) przeprowadzono w 2012 r. W wyniku przeprowadzonych kontroli okresowych w listopadzie 2014 r. (kontrole wykonane w trybie art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego) wszystkie obiekty otrzymały ocenę zadowalającą (uzyskały oceny 4,0 w sześciostopniowej skali ocen wynikającej z kryteriów określonych w rozporządzeniu w sprawie ewidencji i numeracji dróg¹⁴).

(dowód: akta kontroli str. 145-150, 493-686)

3.2. Spośród sześciu skontrolowanych obiektów mostowych i dwóch przepustów potrzeby remontowe wynikające z kontroli okresowych za lata 2012-2014 dla trzech obiektów nie zostały zrealizowane do końca 2014 r., a także nie zostały ujęte w planie wydatków budżetowych na 2015 rok.

(dowód: akta kontroli str. 493-497, 514-518)

Ustalona nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W wyniku kontroli okresowych dwóch obiektów mostowych, przeprowadzonych w listopadzie 2014 r., stwierdzono konieczność wykonania prac remontowych na obiektach położonych w Trzciance (most na Trzcinicy w ciągu drogi gminnej - ul. Wiosny Ludów) i Górnicy (most na rzece Bukowa w ciągu drogi wewnętrznej). Powyższe remonty miały polegać na wykonaniu izolacji płyty pomostu (na obu obiektach stwierdzono przecieki płyty pomostu uwidaczniające się wykwitami rdzy i naciekami solnymi). Według oceny inżyniera kontrolującego stan techniczny obiektu mostowego w Trzciance, niewykonanie izolacji pomostu spowoduje w 2015 r. obniżenie nośności obiektu. Z kolei, brak tego rodzaju naprawy na moście w m. Górnica (rz. Bukowa) spowoduje „erozję ustroju nośnego i wymagać będzie w 2015 r. obniżenia nośności obiektu lub jego zamknięcia”.

W przypadku mostu położonego w miejscowości Teresin (rzeka Trzcianica) stwierdzono ubytki w nawierzchni gruntowej skrzydeł mostu (zalecono uzupełnienie

¹⁴ Objasnienia do załącznika nr 4 -Wzory ksiąg obiektów mostowych i tuneli.

nasypów), a w przestrzeni podmostowej zalecono uzupełnienie narzutu kamiennego.

Potrzeby remontowe wynikające z kontroli okresowych, nie zostały zaplanowane do realizacji w 2015 r. (nie ujęto ich w projekcie uchwały budżetowej na 2015 r.). Podkreślenia wymaga fakt, że w przypadku mostu położonego w Górnicy już w ramach kontroli okresowej przeprowadzonej w 2012 r., a w przypadku obiektu w Trzciance w 2013 r., wskazywano na oznaki starzenia się izolacji pomostów i zalecano ich naprawę. Z kolei, w przypadku mostu w Teresinie, od 2012 r. zalecano uzupełnienie nasypów i uzupełnienie narzutu kamiennego.

Z wyjaśnień Inspektora ds. budowy i remontu dróg w Referacie Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury Komunalnej Urzędu wynika, że bieżące prace remontowe na obiektach mostowych były prowadzone przy okazji napraw przepustów i dlatego nie zostały one zafakturowane. W złożonych wyjaśnieniach Burmistrz podał, że remontów obiektów mostowych nie zaplanowano w budżecie bieżącego roku z powodu przyjętych do realizacji innych zadań inwestycyjnych. Powyższe potrzeby remontowe zostaną ujęte w propozycjach do budżetu Gminy na rok 2016.

(dowód: akta kontroli str. 78-80, 282-284, 300-302, 493-513, 514-530, 651-655)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, wykonywanie działań prewencyjnych związanych z przeprowadzaniem kontroli okresowych obiektów mostowych.

4. Wykonywanie prac związanych z utrzymaniem w należytym stanie technicznym obiektów mostowych, przepustów oraz urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń towarzyszących tym obiektom.

Opis stanu faktycznego

4.1. W wyniku przeprowadzonych przy udziale specjalisty z zakresu kontroli stanu technicznego obiektów mostowych oględzin czterech mostów i jednego przepustu ustalono, że trzy obiekty znajdowały się w niepokojącym stanie technicznym (występowały na nich uszkodzenia których nienaprawienie spowoduje skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji). Pozostałe dwa obiekty znajdowały się w zadowalającym stanie technicznym. Stwierdzono jednak, że na czterech obiektach występowały uszkodzenia zagrażające bezpieczeństwu uczestników ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 183-231)

W trakcie przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że:

a) most w Trzciance nad rzeką Trzcinica (ul. Wiosny Ludów) wymagał pilnego remontu.

Na spodzie żelbetowych dźwigarów prefabrykowanych zaobserwowano nacieki wapienne oraz korozję prętów zbrojenia, co spowodowane było rozległymi przeciekami izolacji pomostu (bezpośrednio na izolacji ułożone były żelbetowe płyty prefabrykowane, między którymi występowała zasypka z piasku tworząc nierówne przestrzenie). Chodniki na dojeściach do obiektu zapadały się, tworząc nierówności i progi. Nawierzchnia jezdni była w dobrym stanie, a balustrady nie posiadały śladów uszkodzeń mechanicznych (występowały jednak ogniska korozji).

(dowód: akta kontroli str. 183-185, 206-214)

b) most w Górnicy nad rzeką Bukowa znajdował się w złym stanie technicznym, głównie ze względu na fakt, że w bardzo złym stanie były dźwigary stalowe zabetonowane w płycie. Uległy one rozległej, zaawansowanej korozji (było to

spowodowane niewykonywaniem malarskich powłok ochronnych na dolnych półkach dźwigarów stalowych, które nie były osłonięte betonem). Podpory mostu zostały podmyte przez wodę i były niestateczne. Stwierdzono ponadto, że ruch po obiekcie odbywał się bezpośrednio po płycie pomostowej, która nie wykazywała jednak uszkodzeń mechanicznych. Balustrada nie nosiła śladów uszkodzeń.

(dowód: akta kontroli str.183-185, 224-231)

c) most w m. Teresin nad rzeką Trzcianką znajdował się niepokojącym stanie technicznym. W złym stanie znajdowały się poobrywane skarpy przy ścianie czołowej mostu. Ceglane sklepienie znajdowało się w stanie dostatecznym. Występowały na nim silne przecieki widoczne w postaci rozległych nacieków wapiennych świadczących o skorodowaniu zaprawy pomiędzy ceglami sklepienia. Część spoin została w dużym stopniu wypłukana. W płycie zatopione zostały kształtowniki stalowe, które nie zostały odpowiednio osłonięte przez beton, w wyniku czego odsłonięte części ulegały korozji.

Kamienne podpory były w dobrym stanie technicznym, nie wykazywały istotnych uszkodzeń.

(dowód: akta kontroli str.183-199)

d) most w Trzciance nad rzeką Trzcianką (ul. Kasprowicza) znajdował się w dobrym stanie technicznym. Żelbetowa płyta mostu była w dobrym stanie, nie zaobserwowano uszkodzeń świadczących o nieprawidłowej pracy płyty. Stwierdzono jednak, że płyta posiada zacieki na spodzie, świadczące o przeciekach wody lub podciekaniu wody od strony niezabezpieczonych belką gzymsową krawędzi. Beton na powierzchniach bocznych płyty był porowaty, zestarzały, z drobnymi wykruszeniami. Stan techniczny podpór był dobry. Nie stwierdzono poważnych uszkodzeń pali, poza drobnymi wykruszeniami, niesięgającymi prętów zbrojenia. Na palach oparte zostały żelbetowe płyty utrzymujące nasypy na dojazdach. Przestrzenie pomiędzy płytami były uzupełnione, a uszkodzenia płyt zostały naprawione zaprawami betonowymi. Balustrada była silnie zniekształcona, a gruntowa nawierzchnia jezdni posiadała zaniżenia i koleiny.

(dowód: akta kontroli str.183-185, 191-205)

e) przepust drogowy w miejscowości Górnica nad rzeką Bukowa był w dobrym stanie technicznym. Konstrukcja przewodów i ścian czołowych przepustów była solidna i nie posiadała uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu, czy katastrofą budowlaną.

Cała woda z dużą prędkością przechodziła przez przepust zachodni, który był w dobrym stanie technicznym. W przepuście tym nie zaobserwowano uszkodzeń betonowych kręgów tworzących przewód przepustu. W obu przepustach złącza pomiędzy prefabrykatami uzupełnione zostały zaprawą cementową. Droga gruntowa nad przepustami była równa. Umocnienia skarp przy ścianach czołowych były naprawione poprzez wypełnienie ubytków betonem.

Stwierdzono ponadto, że bariera nad przepustem wschodnim miała zniszczone jedno z przęseł, a bariera nad przepustem zachodnim była zbyt krótka.

(dowód: akta kontroli str.183-185, 215-223)

4.2. Żaden z odcinków dróg gminnych, w ciągu których znajdowały się obiekty mostowe, nie posiadał zatwierdzonej przez właściwego starostę stałej organizacji ruchu (projekty stałej organizacji ruchu obejmowały drogi gminne o łącznej długości 2,22 km). Z ustaleń kontroli wynika, że trzy obiekty mostowe znajdowały się w ciągu dróg gminnych publicznych, a pozostałe obiekty znajdowały się w ciągach odcinków dróg wewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 98-120, 282-284)

4.3. W wyniku przeprowadzenia kontroli okresowych na obiektach mostowych nie zalecano wprowadzania ograniczeń ruchu pojazdów w stosunku do aktualnej nośności użytkowej obiektów mostowych (cztery obiekty znajdowały się w ciągach dróg posiadających nawierzchnię gruntową, a dwa w ciągach dróg posiadających nawierzchnię bitumiczną). Na odcinkach dróg, w ciągu których znajdowały się obiekty mostowe nie występowały przypadki ograniczenia możliwości pełnego korzystania z dróg spowodowane obniżeniem parametrów obiektów mostowych.

(dowód: akta kontroli str. 493-614)

Z informacji uzyskanych od Komendanta Powiatowego Policji w Czarnkowie wynikało, że funkcjonariusze Policji nie prowadzili kontroli ruchu drogowego na ww. odcinkach dróg w zakresie przestrzegania przepisów o wymiarach, masie lub nacisku na oś. Ponadto, nie posiadali informacji o niewłaściwym oznakowaniu odcinków dróg, w ciągu których zlokalizowane były obiekty mostowe.

(dowód: akta kontroli str. 74-76)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2012-2015 (I kw.), jak wskazano wyżej nie zaplanowano i w konsekwencji nie prowadzono działań naprawczych wynikających z przeprowadzonych kontroli okresowych trzech obiektów mostowych (opisanych w pkt 4.1. lit. a-c niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Brak bieżącej naprawy i remontów spowodował pogorszenie stanu technicznego tych obiektów mostowych, co potwierdziły przeprowadzone przez NIK oględziny. Prawo budowlane, w art. 61 pkt 1, nakłada na właściciela lub zarządcę obowiązek utrzymania obiektu budowlanego w należytym stanie technicznym, a art. 70 ust. 1 tejże ustawy zobowiązuje właściciela takiego obiektu do wykonania, po przeprowadzonej kontroli okresowej, napraw stwierdzonych uszkodzeń, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.

Odnosząc się do braku przeprowadzania napraw na obiektach mostowych Burmistrz podał, że w przypadku obiektu mostowego położonego w ciągu ul. Wiosny Ludów, I etap naprawy obiektu, polegający na wykonaniu izolacji chodnika znajdującego się po jednej stronie mostu, został zaplanowany na drugie półrocze 2015 r.

Natomiast II etap prac i naprawa drugiego obiektu mostowego zostaną ujęte w propozycji budżetu Gminy na rok 2016.

(dowód: akta kontroli str. 78-80, 300-302)

Ponadto przeprowadzone oględziny czterech obiektów wykazały występowanie uszkodzeń mogących stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osób i pojazdów korzystających z tych obiektów. Dotyczyło to mostu w Trzciance przy ul. Wiosny Ludów (nierówne chodniki na moście i dojściach do obiektu), przepustu w Górnicy (zbyt krótkie lub uszkodzone bariery ochronne), mostu w Górnicy nad rz. Bukowa (skorodowany ustrój nośny i podmyte podpory wymagające, w opinii powołanego przez NIK specjalisty, natychmiastowego ograniczenia nośności do 2,5 tony i prędkości przejazdu do 10 km/h), mostu w Teresinie (poobrywane skarpy stwarzały możliwość zsunięcia się pojazdów lub pieszych po niezabezpieczonych stromych zboczach).

(dowód: akta kontroli str. 183-231)

W wyjaśnieniach Burmistrz podał, że w najbliższym czasie zostanie zmieniona organizacja ruchu na moście położonym w Górnicy, poprzez ograniczenie nośności i prędkości przejazdu.

Zdaniem NIK, pomimo faktu że obiekty te zostały poddane kontroli okresowej w listopadzie 2014 r. niezbędne jest podjęcie natychmiastowych działań służących zapewnieniu bezpiecznego użytkowania tych obiektów.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonywanie zadań związanych z utrzymaniem w należytym stanie technicznym drogowych obiektów mostowych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵, wnosi o:

- 1) podjęcie działań zmierzających do opracowania projektu planu rozwoju sieci dróg oraz projektu planu finansowego budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich,
- 2) zgłoszenie Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad obiektów mostowych w celu nadania im jednolitych numerów inwentarzowych,
- 3) doprowadzenie do kompletności danych w ewidencji obiektów mostowych i przepustów,
- 4) podjęcie działań zapewniających sporządzanie informacji o sieci dróg publicznych i przekazywanie ich Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad,
- 5) podjęcie działań w celu określenia wartości posiadanych obiektów mostowych i ujęcia tych obiektów w księgach rachunkowych,
- 6) podjęcie działań zmierzających do utrzymania w należytym stanie technicznym drogowych obiektów inżynierskich, w tym - bez zbędnej zwłoki – zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkowania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 15 czerwca 2015 r.

Kontroler

Dyrektor

¹⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zmianami.

Piotr Kręć
starszy inspektor kontroli państwowej

z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor